

Kulttuuri

PH Nordgren -juhlakonsertissa ei kuultu löysää nostalgiaa – Täyttä tykitystä Kamarimusiikkiviikkon alkuun

Anni Saari

Keskipohjanmaa

La 20.1.2024 klo 13:12 | Päivitetty: Ma 22.1.2024 klo 11:24

0

Juha Kankaan johtaman Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin solistina Kaustisen Kamarimusiikkiviikon avanneessa konsertissa soitti pianisti Kirill Kozlovski. Kuva: Susanna Salokannel

Kirje tuolle puolen – Pehr Henrik Nordgren 80. Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri, joht. Juha Kanga. Kirill Kozlovski, piano. Kaustinen-sali 19.1.2024.

Kaustisen Kamarimusiikkiviikkoa vietetään tänä vuonna viikkoa tavallista aikaisemmin. Tapahtuman perustanut säveltäjä Pehr Henrik Nordgren olisi nimittäin täyttänyt 80 vuotta 19. tammikuuta, ja avajaiskonsertti haluttiin ajoittaa kyseiseen päivään.

PH:n musiikki ja Juha Kankaan johtama Kamariorkesteri Reijo Tunkkari konserttimestarina – monelle tämä yhdistelmä on vuosien ja vuosikymmenten ajalta tuttu ja edustaa ehkä Kamariorkesterin ominta sointia.

MAINOS - juttu jatkuu mainoksen jälkeen

MAINOS - mainos päättyy

Juhlakonsertti ei kuitenkaan ollut nostalgiassa pyörimistä. Juha Kangas oli valinnut Nordgrenin laajasta tuotannosta pääasiassa teoksia, joita Kaustisella ei yleisölle ole ennen soitettu.

Paikkakunnalle osuvasti aloituskappaleena oli *Kuvia maaseudun menneisyydestä*, jossa Nordgren hyödynsi kansanmusiikkimelodioita inkeriläisestä itkuvirrestä aina Elias Tallarin pelimannikappaleisiin. Vuonna 2006 sävelletty sarja katsoo taaksepäin, menetettyyn yhtenäisyyden aikaan, ja on tässäkin hetkessä mitä ajankohtaisin.

Kamariorkesteri soi Kaustinen-salissa upeasti ja yhtenäisesti. Nordgren jos kuka tiesi, miten jousiorkesterille kirjoitetaan, ja Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri sai monipuolisia sointikuvia tarjoavasta sarjasta irti kaikki sen tehot. Riitasoinnut hivelivät, ja pelimannimelodioiden surumielinen kauneus soitettiin ilman eteläpohjalaista uhoa.

PH Nordgren inspiroitui suomalaisen kansanmusiikin lisäksi japanilaisesta perinteestä. *Pianokonsertto vasemmalle kädelle* perustuu japanilaiseen kauhutarinaan, ja se totisesti kuului. Lyömäsoittimien ”erikoisefektit” ja erivireiset viulut loivat karmivan tunnelman.

Voisi luulla, että pelkällä vasemmalla kädellä ei isoja tehdä, mutta kyllä tehdään. Kirill Kozlovski soitti solistina hyvin ilmaisuvoimaisesti ja elävästi, ja erinomaisessa balanssissa orkesterin kanssa. Itse pianon ääni myös kuulosti hyvin miellyttävältä, vaikka teos on hurja.

Nordgrenin tuotantoon sisältyy luonteeltaan synkkiäkin teoksia, mutta tämä pianokonsertto oli minusta viihdyttävä. Piano-osuuksissa on jazzilta kuulostavia osuuksia, ja toisteiset rytmit svengaavat vastustamattomasti.

Konsertin toinen puoli alkoi Kalevi Ahon teoksella *Kirje tuolle puolen*, jonka hän Juha Kankaan pyynnöstä sävelsi PH Nordgrenin muistokonserttiin vuodelle 2019. Teoksessa viulujen ”tältä puolen” esitettiin musiikillisiin kysymyksiin matalat jouset vastaavat ”tuolta puolen”. Ahon musiikki ei universaalin lopullisen kysymyksen edessä pehmentele. Se on suoraa, avointa, kirkasta. Korkeuteen haihtuva viimeinen kysymys tuottaa koskettavan lopun.

Sinfonia jousille oli ensimmäisiä teoksia, joita Nordgren sävelsi Kankaan johtamalle Kamariorkesterille. Vuonna 1978 valmistuneesta teoksesta tuli klassikko, jota on esitetty paljon, sekä Suomessa että ulkomailla.

Sinfonia jousille edustaa Nordgrenin tuotannon ankarampaa puolta. Se on kiihkeän ilmaisuvoimaista musiikkia, joka ei päästä kuulijaa helpolla. Kaustisella teoksesta muodostui niin yhtenäinen kokonaisuus, että lopussa ei ollut mitään epäselvyyttä siitä, etteikö kaiken kuulunut juuri näin mennäkin. Lopussa valo kaiken pimeyden keskeltä kajasti, ja kuulijana olo oli puhdistunut.

Ylimääräisenä numerona kuultiin Vanhan miehen menuetti P.H.Nordgrenin ehkä tunnetuimmasta teoksesta Pelimannimuotokuvia. Kuva: Susanna Salokannel

Juhlakonsertti oli hyvä muistutus siitä, miten taitava ja omaperäinen säveltäjä PH Nordgren oli. Hän käytti laajennettuja soittotapoja, ja hyödynsi mm. kansanmusiikkivaikutteita ja saamenkielistä runoutta kauan ennen kuin niistä tuli identiteettipolitiikan välineitä. Kaikki tehtiin tinkimättömästi musiikkia itseään varten.

Sen vuoksi Nordgrenin musiikki on aina totta. Se on myös ajatonta ja kykenee puhuttelemaan yhä uusia ja uusia kuulijoita.

En usko, että missään muualla maailmassa orkesterin, yleisön ja säveltäjän suhde on ollut niin läheinen kuin Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin tapauksessa. Myös Kaustisen

Kamarimusiikkiviikon historia on aivan ainutlaatuinen. Sen kautta moni nuori on kuullut nykymusiikkia ensimmäisen kerran elämässään. Tulokset näkyvät – Keski-Pohjanmaa on aidosti musiikkimaakunta.

Luer myös: [Heikki Laitinen: Pehr Henrik Nordgren oman tiensä kulkija – Kymmenen kuvaa säveltäjän matkalta](#)

Pääkirjoitus: [Keskipohjalainen musiikkiliitto soi Kamarimusiikkiviikolla – Milloin maakunnassa ymmärretään kulttuurin voima?](#)

///Juttua päivitetty 22.1. klo 11.25, linkitetty kaksi juttua ///